

**С.В. Маркова,
С.М. Тимофієнко,
О.М. Олійник**

Запорізький національний університет

МІЖНАРОДНА ІНФРАСТРУКТУРНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ІНІЦІАТИВ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ

***Анотація.** Було розглянуто важливість та можливості міжнародної інфраструктурної підтримки для інноваційно-інвестиційних ініціатив вітчизняного бізнесу. Аналізуються ключові елементи, які можуть впливати на інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах ризику, визначений перелік міжнародних програм. Також висвітлює важливість ефективного взаємодії з міжнародними фінансовими інституціями та розвиток сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій.*

Ключові слова: інфраструктура; проєкт; інноваційно-інвестиційний розвиток; бізнес

***Abstract.** The importance and potential of international infrastructure support for domestic business innovation and investment initiatives have been examined. Key elements influencing the innovation and investment development of businesses in risk conditions have been analyzed, with a list of international programs identified. The article also highlights the significance of effective collaboration with international financial institutions and the development of a favorable environment for attracting foreign investments.*

Keywords: infrastructure; project; innovation and investment development; business.

Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства в умовах ризику є критичним аспектом для забезпечення стійкості та успішності бізнесу в швидкозмінному економічному середовищі сьогоденні, коли наша країна боронить свою незалежність, перебуваючи у стані війни.

Визначимо, що інфраструктура - це сукупність матеріальних і технічних засобів, систем, об'єктів та послуг, які необхідні для нормального функціонування і розвитку суспільства, галузі чи підприємства. Це може включати в себе різноманітні елементи, такі як транспортні мережі, комунікаційні системи, енергетичні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, житлові та офісні будівлі, інформаційні технології та багато іншого. Інфраструктура грає ключову роль у розвитку економіки та підтримці соціального благополуччя, створюючи умови для виробництва, торгівлі, освіти, медицини та інших сфер життя суспільства. У контексті питання про інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства, інфраструктура також включає в себе технічні та організаційні елементи, які підтримують інноваційні ініціативи та інвестиційні проєкти. В контексті сучасної ситуації – військові дії на території України, зокрема, 85% - Запорізької області окуповано складно визначати інноваційно-інвестиційний розвиток за таких умов. Але запорізькі промислові підприємства мають великий потенціал ощадного енергоспоживання, зокрема через використання коксового, ферро, доменного газу замість природного для опалення чи підігріву води. Наразі це просідає, адже ці енергоресурси «викидаються», забруднюючи атмосферу. Для середніх і малих підприємств метою має стати впровадження хмарних рішень із автоматизації обліку енергоресурсів та інтелектуальних систем регулювання подачі теплоносіїв [1, с. 9].

Визначимо ключові елементи (табл. 1), які можуть впливати на інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах ризику.

Таблиця 1 - Ключові елементи, які можуть впливати на інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах ризику

1. Стратегічне планування	Визначення чіткої стратегії розвитку інновацій та інвестицій.
	Аналіз ризиків та визначення можливих сценаріїв для кожного інноваційного проєкту.

	Здатність адаптувати стратегію в залежності від змін у зовнішньому середовищі.
2. Фінансове забезпечення	Забезпечення необхідних фінансових ресурсів для запуску та розвитку інноваційних проєктів.
	Спрощення доступу до фінансових інструментів, таких як кредити, гранти або венчурний капітал.
	Розробка фінансових стратегій для зменшення фінансового ризику.
3. Науково-технічний потенціал	Розвиток внутрішнього науково-технічного потенціалу для забезпечення сталого інноваційного розвитку.
	Співпраця з університетами, дослідницькими установами та іншими партнерами для обміну знаннями та технологіями.
4. Управління ризиками	Розвинута система управління ризиками для визначення, оцінки та контролю ризиків.
	Впровадження ефективних стратегій зменшення ризиків і реагування на непередбачені події.
5. Партнерства та мережі	Встановлення стратегічних партнерств з іншими підприємствами, дослідницькими установами та урядовими органами.
	Участь у індустріальних кластерах та мережах для обміну інформацією та ресурсами.
6. Інфраструктура та технології	Забезпечення доступу до сучасної технологічної інфраструктури.
	Використання цифрових технологій для оптимізації процесів та зменшення ризиків.
7. Кадровий потенціал	Забезпечення належного рівня кваліфікації та навичок у персоналу.
	Розвиток програм навчання та стажування для підтримки інновацій.

Управління цими аспектами сприяє створенню сприятливого середовища для інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства, навіть в умовах ризику.

Зауважимо, що інфраструктура України перебувала та перебуває (завдяки війні) у критичному становищі. Експерти визначають, що фізична оцінка економічних втрат України внаслідок війни починаються зі значення, що складає близько \$90 мільярдів, що є приблизно половиною обсягу національного валового внутрішнього продукту за попередній рік. Основні збитки виникли через вторгнення росії, особливо стосовно української інфраструктури та нерухомості, загальний розмір руйнувань яких оцінюється принаймні у \$64 мільярди. Тому інноваційно-інвестиційний «поштовх» є наднеобхідним, але тільки після припинення військові агресії. У той же час велика кількість міжнародної підтримки відбувається в Україні. Так, наприклад, програма Європейського Союзу «Єдиний ринок» Це програма фінансової підтримки ЄС з бюджетом 4,2 млрд євро, яка розрахована на 7 років (з 2021 по 2027 роки). Україна братиме участь у таких компонентах Програми, як зміцнення конкурентоспроможності та стійкості малих і середніх підприємств (близько 1 млрд євро), а також створення та поширення високоякісної європейської статистики (близько 546 млн євро)[4]. Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» – грантова програма для малих та середніх жіночих та сімейних підприємств В рамках програми планується надання приблизно 100 грантів від \$10,000 до \$35,000 (тобто, максимальний бюджет – 3,5 млн. грн.) для підтримки релокації бізнесів, масштабування бізнесу на території України, виходу на міжнародні ринки, запровадження інноваційних рішень та оптимізації бізнес-процесів. Галузі, які мають пріоритет для надання грантів, включають виробництво косметичних та текстильних виробів, предметів домашнього вжитку, крафтових виробництв, переробку харчових продуктів, ІТ, виготовлення меблів та інших продуктів [5]. Навесні 2023 року свої проєкти по відновленню та ремонту шкіл ініціювала ПРООН в співробітництві із Міністерством відновлення: це ініціативи «ECHO4SCHOOLS-UA: Ремонт/модернізація шкіл у постраждалих внаслідок війни регіонах» та «Відновлення шкіл в Україні» [2]. В межах першого проєкту планується здійснення поточних ремонтів щонайменше 50 шкіл у 10 областях України. Бюджет програми – близько 14 млн євро. [3, с. 88]

Цікаві міжнародні ініціативи у підтримці бізнесу такі, як: данська рада у справах біженців (DRC) пропонує фінансову підтримку до 15 тис. доларів США для релокації бізнесу в більш безпечні регіони.

Також за фінансової підтримки урядів Швейцарії і Великобританії DRC імплементує програму бізнес-партнерства задля підтримки аграрного сектору та харчового виробництва в Україні (до 20 тис. доларів США за умови 50% співфінансування) [6]. Освітньо-грантова програма TalentA-2023 для жінок-фермерок реалізується Міжнародною сільськогосподарською науково-дослідницькою компанією Corteva Agriscience. Програма передбачає навчання та конкурс грантів. Грантовий фонд у 2023 році перевищує 1 мільйон грн [7].

Отже, міжнародна інфраструктурна підтримка грає важливу роль у розвитку інноваційно-інвестиційних ініціатив вітчизняного бізнесу. Активна роль та допомога міжнародних фінансових та технічних організацій покращує доступ до ресурсів та технологій, сприяючи впровадженню інновацій, які є надважливими для розбудови нашої країни. Важливим є також вплив глобальних тенденцій на стратегії інноваційного розвитку вітчизняних підприємств. Своєчасне реагування на ці тенденції дозволяє підприємствам адаптуватися та використовувати нові можливості, що виникають на світовому ринку. Зазначимо, що ефективне взаємодії з міжнародними фінансовими інституціями та створення сприятливого інвестиційного клімату можуть прискорити розвиток інновацій у вітчизняному бізнесі та приблизити нашу перемогу на економічному «фронті». Враховуючи потенціал і можливості, які пропонує міжнародна інфраструктурна підтримка, можна зробити висновок, що це важливий елемент для стимулювання інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу у сучасних складних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вразливість до зміни клімату та кліматичні цілі Запоріжжя і області. Запоріжжя. 2020. 24 с.
2. Україна у партнерстві з ПРООН та UNOPS відновить понад 100 шкіл у 14 регіонах. Опубліковано 14 квітня 2023 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3696069-ukraina-u-partnerstvi-z-proon-ta-unopsvidnovit-ponad-100-skil-u-14-regionah.html> (дата звернення: 15.01.2024).
3. ДОСЛІДЖЕННЯ ІНІЦІАТИВ У СФЕРІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
4. Український бізнес отримає підтримку від Європейської комісії на 7,5 млн євро в рамках програми ЄС “Єдиний ринок”. Опубліковано 14 квітня 2023 року. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=b262036dfbca-4952-b536-91b9ac579b7e&title=EvropeiskaKomisia> (дата звернення: 15.01.2024).
5. Програма USAID “Конкурентоспроможна економіка України” оголошує запуск грантової програми для малих та середніх жіночих та сімейних підприємств. Опубліковано 24 квітня. URL: <https://granty.org.ua/konkurentospromozhna-ekonomika-ukrayiny.html> (дата звернення: 15.01.2024).
6. Владислав Обух. Що треба знати про гранти для бізнесу в Україні. Опубліковано 22 березня 2023 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3685782-so-treba-znati-pro-granti-dla-biznesu-v-ukraini.html> (дата звернення: 15.01.2024).
7. Владислав Обух. Що треба знати про гранти для бізнесу в Україні. Опубліковано 22 березня 2023 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3685782-so-treba-znati-pro-granti-dla-biznesu-v-ukraini.html> (дата звернення: 15.01.2024).

Маркова Світлана Вікторівна, д.е.н., професор кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Запорізького національного університету, м. Запоріжжя, mrsvvi2@gmail.com

Тимофієнко Станіслав Миколайович, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії Запорізького національного університету, м. Запоріжжя

Олійник Олександр Миколайович, к.філософ.н., доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Запорізького національного університету, м. Запоріжжя

Markova Svitlana, Doctor of Economics, Professor of the Department of Business Administration and Management of Foreign Economic Activities of the Zaporizhia National University, Zaporizhzhia, mrsvvi2@gmail.com

Tymofienko Stanislav, recipient of higher education, doctor of philosophy degree, Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia

Oliynyk Oleksandr, Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Business Administration and Management of Foreign Economic Activities of the Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia